

Nr 27.

Ankom till Riksdagens kansli den 24 maj 1910, kl. 1 e. m.

Betänkande, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition med förslag till ändrad lydelse af 4 § 10 mom. i förordningen den 23 oktober 1908 angående bevillningsafgifter för särskilda förmåner och rättigheter.

(2:a Afd.)

I proposition nr 193 af den 15 nästlidne april, hvilken hänvisats till bevillningsutskottet, har Kungl. Maj:t under åberopande af bilagdt utdrag af statsrådsprotokollet öfver finansärenden för samma dag föreslagit Riksdagen besluta, att 4 § 10 mom. i förordningen den 23 oktober 1908 angående bevillningsafgifter för särskilda förmåner och rättigheter skulle från dag, som Kungl. Maj:t bestämde, erhålla följande ändrade lydelse:

Frihet från erläggande af bevillningsafgift enligt denna § åtnjutes:

- a) för offentligt föredrag, som är att hänföra till andaktsöfning eller föreläsning vid läroanstalt;
- b) för amatöridrottsmän vid deltagande i idrottstävlingar; samt
- c) då Kungl. Maj:t, till följd af särskilda omständigheter, för visst fall medgifvit befrielse från bevillningsafgift.

Enligt här ofvan åberopade statsrådsprotokoll har chefen för finansdepartementet vid ärendets föredragning inför Kungl. Maj:t anfört följande:

»I en till Kungl. Maj:t ställd skrift af den 8 december 1909 har svenska gymnastik- och idrottsföreningarnas riksförbund gjort fram-

ställning om sådan ändring i förordningen den 23 oktober 1908 angående bevillningsavgifter för särskilda förmåner och rättigheter, att den i förordningen för vissa fall medgifna friheten från erläggande af däri föreskrifven afgift måtte utsträckas att äfven omfatta amatöridrottsmän, som deltaga i idrottstävlingar.

Innan jag angifver innehållet i berörda skrift, tillåter jag mig i korthet erinra om gällande grunder för den skattskyldighet, hvarom här är fråga.

De grundläggande bestämmelserna i förevarande afseende återfinnas i 4 § 2 mom. af ifrågavarande förordning; och är sagda författningsrum af följande lydelse:

»Utlänning, som medverkar vid af svensk eller utlänning gifven offentlig föreställning, offentligt utförande af musik, såsom kafékoncert och dylikt, eller vid annan offentlig tillställning, som ej är att hänföra under 3 mom., skall, oafsedt huruvida inträdes- eller annan afgift därvid uppbäres eller tillställningen är afgiftsfri, erlägga särskild bevillningsavgift med tio procent af den inkomst, som på grund af hans medverkan tillflyter honom, vare sig denna inkomst utgöres af i penningar bestämd ersättning, naturaförmåner eller andel af inkomsten å tillställning. Afgiften skall i hvarje fall utgå med minst femtio öre för hvarje dag, medverkan lämnas af utlänning eller ersättning till honom beräknas.»

Häriifrån gifvas dock undantag. I 4 § 10 mom. af förordningen stadgas sålunda:

»Frihet från erläggande af bevillningsavgift enligt denna § åtnjutes:

a) för offentligt föredrag, som är att hänföra till andaktsöfning eller föreläsning vid läroanstalt; samt

b) då Kungl. Maj:t, till följd af särskilda omständigheter, för visst fall medgifvit befrielse från bevillningsavgift.»

I detta sammanhang tillåter jag mig redogöra för ett utaf regeringsrätten den 5 november 1909 afgjort mål, där skattskyldighet, hvarom här är fråga, varit under pröfning. Djurgårdens idrottsförening gjorde hos öfverståthållareämbetet anmälan därom, att vid utaf föreningen anordnade offentliga idrottstävlingar i Idrottsparken i Stockholm den 7 och 9 maj 1909 föreningen begagnat medverkan af ett utländskt fotbollslag, bestående af elfva tyska undersåtar, samtliga tillhörande Magdeburger fotbollsklubb Victoria. Å nämnda anmälan var tecknad förklaring, att föreningen till omförmälda klubb öfverlämnat till täckande af en del af kostnaderna för fotbollslagets resa och uppehåll ett belopp af 1,500 tyska mark eller i svenskt mynt 1,333 kronor 50 öre samt att ingen del af inkomsten vid tävlingarna tillfallit eller utbetalts till de i tävlingen

deltagande. Öfverståthållareämbetet fann den gjorda anmälan icke till annan åtgärd föranleda, än att föreningen, jämlikt 4 § 2 och 9 mom. uti förevarande förordning ålades att ofördröjligen till räkenskapsföraren hos öfverståthållareämbetet för polisärenden inbetala bevillningsafgift för ifrågavarande tyska undersåtar med 133 kronor 35 öre. Sedan denna bevillningsafgift därefter blifvit af föreningen vederbörligen inbetald, anförde föreningen besvär öfver öfverståthållareämbetets resolution hos Kungl. Maj:t, men fann Kungl. Maj:t i regeringsrätten enligt beslut ofvanberörda den 5 november 1909 ej skäl att göra ändring i öfverståthållareämbetets resolution.

I sin förenämnda underdåniga skrift den 8 december 1909 anför nu svenska gymnastik- och idrottsföreningarnas riksförbund hufvudsakligen följande:

Intresset för all slags idrott syntes i våra dagar vara stadt i en glädjande tillväxt, och hade äfven Kungl. Maj:t genom bifall till åtskilliga framställningar afseende idrottens understödjande visat sig till fullo uppskatta idrottens betydelse för vårt folks utveckling till andlig och fysisk hälsa. I och med att idrotten ernått en någorlunda fast ställning inom landet, framstode emellertid alltmera tvingande nödvändigheten för de svenska idrottsmännen att erhålla tillfälle att tid efter annan mäta sig i täflan med utländska idrottsmän. Denna synpunkt hade äfven af Kungl. Maj:t vunnit beaktande, senast genom det nyligen gjorda medgifvandet till en extra dragning inom det så kallade idrottslotteriet, för möjliggörande af de Olympiska spelens förläggande till Sverige år 1912.

Genom prejudikat, som numera skapats med hänsyn till omhandlade förordnings tillämplighet å utländska idrottsmän, hade emellertid de svårigheter, som redan tidigare förefunnits till följd af de ofta högst väsentliga kostnader, som vore förenade med besök härstädes af utländska idrottsmän, ännu mera ökat. Skedde sålunda ingen ändring, blefve dylika besök allt sällsyntare, hvilket ovillkorligen måste åstadkomma betydligt afbräck i den idrottsliga utvecklingen i vårt land. Ofvanstående måste därför vara ägnadt att väcka betänkligheter mot förordningens bibehållande i oförändradt skick.

Men detta vore af mindre betydelse i jämförelse med den fara, som på grund häraf hotade de omförmälda Olympiska spelen. För att dessa skulle fylla sitt ändamål — att sammanföra alla civiliserade nationers idrottsmän i ädel täflan och därigenom egga såväl segrare som besegrade till större förkofran i idrottsligt hänseende — vore det ett

oeftergiftigt villkor, att inga onödiga hinder upprestes mot ett så talrikt deltagande i desamma som möjligt.

I alla länder gjordes, fortsätter riksförbundet, en skarp åtskillnad mellan personer, som hade idrotten till yrke, så kallade professionister, och amatöridrottsmännen, hvilka utöfvade idrott uteslutande för de gynnsamma verkningar, densamma medförde till stärkande af individens såväl fysiska som psykiska krafter. Ehuru de skäl, som anförts mot förfarandet att af utländska idrottsmän utkräfvade en särskild påläga, delvis kunde anses tillämpliga ej mindre i fråga om professionister än äfven beträffande amatörer, vore det i allt fall icke riksförbundets afsikt att söka åstadkomma befrielse från erläggande af bevillningsafgift enligt omförmälda förordning för andra än amatöridrottsmän. Ty icke kunde det väl anses befogadt, att personer, som utan att af sina besök här i landet skörda någon ekonomisk vinst — äfven om de stundom finge sina resekostnader ersatta — tillförde oss impulser i idrottsligt afseende och därmed gagnade vårt land, skulle därför beskattas.

Med ett visst fog torde visserligen kunna påstås, att äfven för närvarande gifves möjlighet att, med beaktande af ofvanstående skillnad mellan professionister och amatörer, låta endast de förra blifva föremål för här ifrågavarande slag af beskattning. I 4 § 10 mom. b) stadgades nämligen, att frihet från erläggande af bevillningsafgift enligt nämnda § åtnjöttes, då Kungl. Maj:t, till följd af särskilda omständigheter, för visst fall medgifvit dylik befrielse.

Emellertid syntes det knappast behöfva framhållas, att, därest Kungl. Maj:t ansåge, att utländska amatöridrottsmän borde åtnjuta sådan befrielse, det af många skäl vore lämpligt, att detta direkt stadgades. Därigenom undvekes nämligen den onödiga omgång, som blefve en följd däraf, att afgiften måste erläggas och först efter särskild ansökan i hvarje fall, öfver hvilken ansökan yttranden skulle inhämtas af åtskilliga myndigheter, kunde återbekommas.

Rörande begreppet amatör ville riksförbundet påpeka, hurusom man i allmänhet icke ansett sig böra stadga förbud för sådana att mottaga bidrag till täckande af de direkta utgifter, som voro förbundna med resor för täfning å annan ort än hemorten. Detta gällde äfven vårt land, såsom framginge af riksförbundets amatörbestämmelser, hvori föreskrefves, att amatör — som vore förbjuden att mot betalning deltaga i idrottstäfning eller uppvisning — ägde rätt att, vid deltagande i idrottstäfning eller uppvisning, af den förening, han tillhörde, eller med sagda förenings medgifvande af förening, som anordnade idrottstäfning eller uppvisning, emottaga ersättning för rese- och underhållskostnader utan att förlora

sitt amatörskap. Utbetalning för dylik resa finge dock endast ske genom den förening, hvilken han vid täflingen representerat.

Genom föreskrifterna i nådiga kungörelsen den 13 november 1908 angående rätt för utlänning m. fl. att här i riket gifva offentlig föreställning m. m. eller att därvid medverka funnes ju full säkerhet för, att vederbörande myndighet i hvarje fall erhöle kännedom om utländska idrottsmäns deltagande i täfningar, och gällde det då endast att afgöra, huruvida vederbörande borde betraktas såsom professionist eller amatör. I tvifvelaktiga fall torde utredning härom lätt nog kunna vinnas, om ej annorledes genom riksförbundets förmedling.

Under återopande af hvad sålunda anförts, hemställer därför riksförbundet, att Kungl. Maj:t ville hos Riksdagen göra framställning därom, att i 4 § 10 mom. i meranämnda förordning måtte intagas bestämmelse om, att frihet från erläggande af bevillningsafgift enligt denna § skall åtnjutas äfven af amatöridrottsmän vid deltagande i idrottstäfningar.

På grund af nådig remiss har statskontoret afgifvit underdånigt utlåtande öfver framställningen, därvid statskontoret emellertid ansett sig icke kunna förorda densamma. Såsom skäl härför har statskontoret framhållit, att med den föreslagna ändrade lydelsen skulle tillämpningen af stadgandet helt visst i många, kanske de flesta fall, vålla villrådighet och osäkerhet hos vederbörande myndigheter. Härtill komme, att den ifrågavarande afgiften i allmänhet icke torde blifva mera betungande, än att den borde kunna bäras af den, som påkallat utländsk idrottsmans medverkan, och att det knappast skulle kunna anses fullt rättvist, om den generella befrielsen från bevillningsafgift inskränktes till amatörer af detta slag, samt att i alla de fall, då särskilda omständigheter därtill föranledde, befrielse från afgifts erläggande kunde af Kungl. Maj:t medgifvas.

I anledning af detta statskontorets uttalande har riksförbundet genom sitt förvaltningsutskott i en till Kungl. Maj:t ytterligare ingifven skrift af den 4 nästlidne mars till bemötande häraf framhållit, att, då icke några som helst motiv anförts till stöd för statskontorets uppfattning, att tillämpningen af det föreslagna stadgandet skulle vålla villrådighet och osäkerhet, och densamma ej heller blifvit närmare utvecklade, icke alltför mycket afseende torde böra fästas vid densamma. Skulle emellertid i något fall osäkerhet förefinnas, gäfvos, såsom redan i den underdåniga framställningen påpekats, alltid möjlighet att vinna fullkomlig klarhet genom hänvändelse till riksförbundet. I den mån frågor af hithörande slag oftare blefve föremål för myndigheternas

pröfning, skulle för öfrigt någon villrådighet och osäkerhet alltmera sällan förekomma.

Statskontorets uttalande, att den ifrågavarande afgiften i allmänhet icke vore särdeles betungande, kunde visserligen synas hafva ett visst fog för sig, men, enligt hvad erfarenheten gifvit vid handen, åstadkommes i allt fall genom densamma, att den ringa vinst, som eljest måhända skulle uppstått för den förening, som anordnat täffingar, i hvilka utländska idrottsmän deltagit, bortföle och ofta nog utbyttes mot en ren förlust.

Hvad anginge statskontorets uttalande därom, att genom den föreslagna bestämmelsen orättvisa skulle tillfogas amatörer af andra slag, syntes vara nog erinra därom, att begreppet amatör knappast kunde tänkas hafva någon tillämplighet på andra än här ifrågavarande område.

Statskontoret, som för öfrigt principiellt syntes vara af den uppfattningen, att befrielse från erläggande af ifrågavarande slags afgifter borde åtnjutas af utländska amatöridrottsmän, ansåge likväl något generellt stadgande härom ej erforderligt, med hänsyn till den redan nu förefintliga möjligheten att genom framställning till Kungl. Maj:t i hvarje särskildt fall ernå dylik befrielse. Häremot ville riksförbundet endast erinra om sitt tidigare gjorda uttalande, hurusom med nuvarande bestämmelser erfordrades rätt mycket arbete och omgång för alla parter för att i ett enstaka fall erhålla restitution af erlagda bevillningsavgifter.

Hufvudsyftet med 1908 års förordning angående bevillningsavgifter för särskilda förmåner och rättigheter torde kunna sägas vara att undanröja den privilegierade ställning, utlänningar dessförinnan i vissa fall intogo gent emot landets egna invånare, hvilka för sin inkomst af arbete erlade direkt beskattning till stat och kommun.

Berörda synpunkt torde emellertid icke med fog kunna göras gällande beträffande in- och utländska amatöridrottsmän, ty lika litet som det kan sägas, att den utländska amatöridrottsmannen i förhållande till den inländske vid uppträdande här i landet intager en privilegierad ställning, lika litet kan det blifva tal om något slags konkurrens mellan de båda kategorierna. Vid sådant förhållande synes ock den bärande grunden för förordningens tillämplighet å de ifrågavarande utlänningarna hafva bortfallit.

Därtill kommer den omständigheten, att det i allt fall synes vara föga tilltalande, att utländska amatöridrottsmän, som, på inbjudan af svenska idrottsförbund, besöka vårt land för att mäta sina krafter med våra egna idrottsmän, för sitt uppträdande här betungas med särskild

afgift till stat och kommun, vare sig denna afgift faktiskt erlägges af dem själfva eller af vederbörande svenskt idrottsförbund. Särskildt starkt framträder denna synpunkt vid tanke på de Olympiska spelen, hvilka såsom bekant år 1912 komma att förläggas till Stockholm. Det synes mig nämligen ligga stor vikt uppå, att vid denna, världens säkerligen förnämsta idrottstävling, hvars anordnande och genomförande på ett värdigt sätt får anses vara en hederssak för hela vårt land och hvars betydelse, äfven ur andra synpunkter än de idrottsliga, icke torde böra underskattas, någon beskattning af de i spelen deltagande utländska amatöriddrottsmännen icke får förekomma.

Under sådana förhållanden synes det mig angeläget, att det redan nu fastslås, att afgift icke skall utgå för amatöriddrottsmän vid deltagande i idrottstävlingar. Äfven om i åtskilliga fall, på sätt statskontoret framhållit, svårighet kunde uppstå att konstatera, huruvida de främmande idrottsmännen äro att räkna till professionister eller amatörer, bör man dock icke för den skull uppställa hinder för ett fritagande från skattskyldighet i alla de fall, där, såsom t. ex. vid förestående olympiska spel, förhållandena äro alldeles uppenbara. Visserligen synes ifrågavarande författningsrum, sådant detsamma lyder, innebära rätt för Kungl. Maj:t att i förekommande fall medgifva befrielse från skatts utgörande. Men utom det att sådant villkorligt medgifvande i allmänhet måste, på sätt riksförbundet framhållit, ställa sig hinderligt för deltagarna i tävlingar, kan ej heller förbises, att enligt motiveringen till författningsrummet nämnda rätt närmast har afseende å föreställningar gifna för välgörande ändamål.»

Bevillningsutskottet, som emot Kungl. Maj:ts förevarande framställning icke har något att erinra, hemställer fördens skull,

att Riksdagen, med bifall till hvad Kungl. Maj:t i förevarande proposition nr 193 föreslagit, ville besluta, att 4 § 10 mom. i förordningen den 23 oktober 1908 angående bevillningsafgifter för särskilda förmaner och rättigheter skall från dag, som Kungl. Maj:t bestämmer, erhålla följande ändrade lydelse:

Frihet från erläggande af bevillningsafgift enligt denna § åtnjutes:

a) för offentligt föredrag, som är att hänföra till andaktsöfning eller föreläsning vid läroanstalt;

b) för amatöridrottsmän vid deltagande i idrotts-
täflingar; samt

c) då Kungl. Maj:t, till följd af särskilda om-
ständigheter, för visst fall medgifvit befrielse från be-
villningsafgift.

Stockholm den 24 maj 1910.

På bevillningsutskottets vägnar:

ALEXIS HAMMARSTRÖM.